

Силабус курсу:

ПСИХОДІАГНОСТИКА

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	053 «Психологія», освітня програма «Психологія соціальної роботи»
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	4
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

Шелест Олена Василівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

викладач кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

shelest@snu.edu.ua

+38-095-680-21-

аудиторія за

+38-095-680-21-72

72телеграм

розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти отримають знання з основних психодіагностичних методів дослідження особистості, спрямованих на вивчення психічних функцій, процесів і станів; інтелекту, емоційно-вольової сфери, індивідуально-типологічних та соціально-психологічних особливостей, мотиваційних характеристик і потреб, самосвідомості; міжособистісних відносин. Під час вивчення дисципліни буде приділено увагу особливостям формування необхідних знань, умінь і навичок вирішення науково-практичних завдань сучасної психодіагностики особистості. Буде розглянуто провідні наукові підходи до проблеми психодіагностики; основні функції, механізми психодіагностичного обстеження, а також соціально-психологічні особливості психодіагностики особистості в міжособистісному контексті.

Результати навчання:

Знати:

- теоретико-методологічні проблеми психологічної діагностики особистості;
- основні методи психологічної діагностики особистості;
- стандартизовані методи психодіагностики особистості: об'єктивність, валідність, надійність тестів;

- основні види психологічних тестів: тести інтелекту, тести здібностей; тести досягнень; тести особистості; критеріально-орієнтовані тести;
- стандартизовані самозвіти: тести питальники, відкриті питальники, шкальні техніки, ідеографічні техніки;
- теоретичні джерела, переваги і недоліки проєктивних методів дослідження особистості; класифікацію проєктивних методик;
- основи візуальної психодіагностики особистості;
- галузі соціальної практики, які потребують використання психодіагностики особистості;
- варіанти використання психодіагностичних даних та засоби вирішення психодіагностичних завдань;
- основні вимоги до психологічного висновку;
- етапи психодіагностичного процесу;
- професійно-етичні аспекти психодіагностики.

Передумови до початку вивчення:

для вивчення дисципліни «Психодіагностика» здобувач вищої освіти попередньо повинен набути програмні результати навчання, пов'язані з обізнаністю з предметною галуззю дисциплін «Основи загальної психології», «Експериментальна психологія»

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою викладання курсу є формування у здобувачів вищої освіти системи наукових уявлень щодо основ психологічної діагностики особистості з метою вирішення теоретичних і практичних завдань сучасної психодіагностики.

Внаслідок вивчення дисципліни здобувач набуватиме таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів психологічної науки та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- здатність до інтелектуального, культурного, морального, професійного саморозвитку і самовдосконалення;
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- здатність добирати адекватний методичний апарат і проводити кількісний та якісний аналіз результатів діагностики особистості;
- здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження;
- здатність використовувати комплексні стандартизовані методи психодіагностики особистості; використовувати проєктивні методи дослідження особистості;
- здатність проводити психологічну діагностику особистості з урахуванням вікової специфіки, а також з урахуванням ситуації клієнта і ситуації експертизи у психодіагностиці;
- здатність використовувати методи візуальної психодіагностики особистості;

- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;
  - здатність використовувати основні методи психокорекції та психологічного консультування з урахуванням даних психодіагностики особистості;
  - здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.
- Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, програмними результатами вивчення освітньої компоненти є такі:
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;
  - обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги;
  - формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження;
  - рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки;
  - презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефакхівців;
  - пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Психологічна діагностика як наука та практична діяльність.	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Номотетичний та ідеографічний підходи у психодіагностиці. Основні завдання та перспективи розвитку сучасної психодіагностики особистості. Области соціальної практики, які потребують використання психодіагностики. Засоби вирішення психодіагностичних завдань. Етапи психодіагностичного процесу. Професійно-етичні аспекти психодіагностики особистості.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Класифікація методів психодіагностики. Стандартизовані методи психодіагностики (тести).	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Конкретизація психодіагностичних методів у основних підходах до їх класифікації. Психологічний тест як об'єктивне вимірювання. Валідність тесту. Надійність тесту. Основні методи оцінки надійності тесту.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Тести особистості. Основи візуальної психодіагностики	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Основні напрямки дослідження особистості. Види особистісних тестів: стандартизовані самозвіти, проєктивні методики, тести дії, ситуаційні тести. Психодіагностика конституціональних диспозицій. Психодіагностика соціально обумовлених диспозицій. Мова тіла та його рухів. «Тілесні» тести та асиметрія мозку. Територія спілкування та сигнали тіла.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
4.	Тести інтелекту. Тести здібностей та тести досягнень. Критеріально-орієнтовані тести	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Проблеми тестування інтелекту. Загальна характеристика тестів інтелекту. Фактор «G». Двухфакторна та багатофакторна теорії інтелекту. Креативність та її діагностика. Основні методи психодіагностики інтелекту. Психодіагностика креативності. Основні методи діагностики здібностей. Тести здібностей. Галузі використання тестів здібностей. Тести досягнень. Критеріально-орієнтовані тести.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Проективні методи психодіагностики особистості	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Теоретичні джерела проективного методу: психоаналіз, холі стична психологія, експериментальні дослідження New Look. Загальна характеристика проективних методик. Основні різновиди методик, заснованих на принципі проєкції. Класифікація проективних методик.	Участь в обговоренні Проективні методи Індивідуальні завдання
6.	Психодіагностика міжособистісних відносин	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Діагностика міжособистісних відносин на основі суб'єктивних відносин. Непрямі методи оцінки міжособистісних відносин. Вивчення міжособистісних відносин засобами спостереженням. Ситуаційні тести. Діагностика якостей особистості, які впливають на міжособистісні відносини.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	Психодіагностика в практиці психологічної допомоги особистості	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Психодіагностика в процесі психологічного консультування особистості. Психодіагностика та психокорекція. Взаємозв'язок психодіагностики та психокорекції особистості. Психотерапевтичні можливості психодіагностики особистості. соціально-психологічні засади підтримки суб'єктивного благополуччя особистості в міжособистісному контексті.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
	Загальна кількість аудиторних годин:	денне 14/0/14 заочне 2/0/2		

Рекомендована література:

1. Кокурн О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Основи психологічних знань про психічні розлади. Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 310 с.
2. Курсові роботи з психології: навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини / уклад.: Л.А.Данилевич, С.Ю. Діхтяренко. Вид. 2-ге, допов. Умань: Візаві, 2020. 107 с.

3. Наукові дослідження в психології: курс лекцій: навчальний посібник / уклад. С. П. Байда. Умань: 2023. 120 с.
4. Методика та організація наукових досліджень з психології: навчальний посібник для студентів спеціальності 053 Психологія / Укладачі: В.Й. Бочелюк, В.В. Нечипоренко, О.Л. Позднякова, Н.Є. Завацька, Ю.А. Завацький, І.Є. Жигаренко, В.Ю. Завацький. [3-ге вид., перероб. і доп.]. К.: ПВТП «LAT&K», 2023. 384 с.
5. Практикум з загальної психології: робочий зошит: методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н.Ф., Гречуха І.А., Литвинчук А.І., Можаровська Т.В., Хоменко Н.В.]; за ред. Портницької Н.Ф. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 270 с.
6. Соціально-психологічні особливості життєвого вибору особистості в період ранньої дорослості : монографія / Завацька Н.Є., Побокіна Г.М., Турбан В.В., Гейко Є.В., Лукашов О.О. / За ред. Н.Є. Завацької, Г.М. Побокіної, В.В. Турбан. [2-ге вид. перероб і доп.]. К.: ПВТП «LAT&K», 2023. 171 с. ISBN 978-617-7699-31-5
7. Соціально-психологічні основи розвитку антиципації особистості : [монографія] / В.Ю. Завацький. – Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. – 292 с.
8. Психологічні основи розвитку особистості : монографія / Н.Є. Завацька, Ю.А. Завацький та ін. / За заг. ред. В.В. Бочелюка. – Запоріжжя: Просвіта, 2019. – Т.6. – 416 с.
9. Психологічні технології ефективного функціонування та розвитку особистості : монографія / Н.Є. Завацька, Ю.А. Завацький та ін. / За заг. Ред. С.Б. Кузікової, С.Д. Максименка. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2019. – Т.6. – 540 с.
10. Психологічні основи розвитку особистості : монографія / Н.Є. Завацька, Ю.А. Завацький та ін. / За заг. ред. В.В. Бочелюка. – Запоріжжя: Просвіта, 2020. – Т.7. – 420 с.
11. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>
12. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>
13. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>
14. <http://www.nbuv.gov.ua/>-Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни "Психодіагностика" (для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія) / Укл. О.В. Шелест, 2023.
2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни "Психодіагностика" (для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія) / Укл.: О.В. Шелест, 2023.
3. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни "Психодіагностика" (для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія) / Укл.: О.В. Шелест, 2023.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10 (по 1,43 балів за 1 ЛК)

Практичні заняття	28 (7 практичних по 4 бали за 1 ПК)
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Неформальна / інформальна освіта

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувачу вищої освіти можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач вищої освіти має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Особистісна думка має бути викладена при поєднанні прояву вищої культури розуміння матеріалу та свідомості особистості з повним дотриманням авторського права.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

1. Здобувачі вищої освіти користуються у суспільстві всіма правами самостійних, дорослих людей, а тому мають виконувати всі правила внутрішнього розпорядку, що існують у Східноукраїнському національному університеті ім. В. Даля.

2. Основний вид діяльності здобувачів вищої освіти - навчання. Студентство в аудиторії є транслятором загальних норм культури поведінки: інтелігентність, точність, дисциплінованість, акуратність, відповідальність тощо.

3. Здобувачі вищої освіти обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

4. Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- мають бути підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.